

Bland grevar och baroner

Ett litet resekåseri från Nisse.

”Nu börjar det bli hög tid att bestämma vart vi skall åka i år.” sa ordförande. Efter en stunds tystnad sa nån, ”Visingsö verkar vara ett trevligt ställe.” ”Ja, det var länge sen vi var på Omberg också.” sa en annan röst. ”Vi hinner nog båda, men räcker det för hela resan?” sa kassören. ”Vi kanske kan avsluta med ett besök på flygdagen på Malmslätt.” sa sekreteraren. Och så blev det bestämt, resan skulle gå till Visingsö, Omberg och Malmslätt, en resa till grevarnas och flygbaronernas land.

En torsdag i slutet av maj var det dags att ge sig av. Tre bilar med åtta personer, sex veteraner och två debutanter, rullade från Göteborg mot Gränna och Visingsö. Vi som anlände i första bilen snirklade oss fram till torget för att värma upp avtryckarfingrarna med lite Gränna bilder och en kopp innan de andra anlände. Vi intog lite lunch på fiket Fiket, tog lite bilder, besökte ett närbeläget polkagriskaramellkokeri och inhandlade lite lokala specialiteter i Asterix anda. Bil 2 anlände när vi var på väg för att testa den lokala glassen. Smaker som Gammelfarfars Gubbaglass och Pastorns Bittra Pistage måste ju bara utforskas.

Bil 3 meddelade att de var sena så, vi andra gav oss av mot hamnen. Vi förlorade racet och debutantbilen knep den sista platsen på Ebba Brahe så vi tog lite kort i hamnen under tiden. När färjan hade kommit tillbaka, lastat av en skolklass, och lastat på oss, så passade vi på att ta lite fler bilder i solskenet, och känna historiens vingslag när vi var på väg in i greve Brahes domäner.

Väl framme så åkte vi till Öbergs Café där vi skulle få nyckel till vårt boende. Där låg också Nostalgimacken. En gammal BP-mack från 50-talet med Munktell traktor och bensinpump utanför. Det var bara att plocka fram kameran och börja leta fotovinklar. Det här började lovande. Solsken och gamla prylar. Dags att ge minneskortet lite mat. När bil 3 anlände så gav vi oss iväg till boendet, som säkert låg 50 m bort, och installerade oss i två små campingstugor. Efter att ha kånkat in bagaget så blev det mer en enpersons- än fyrbäddsstuga.

Efter att kassören hade lyckats hitta en öppen restaurang, ön var ganska igenbomrad utanför turistsäsongen, som kunde ta emot oss lite senare på kvällen så gav vi oss ut för att börja utforska ön. Första stoppet var den berömda ekskogen. Den borde ha varit där nånstans i alla fall. Det fanns ju gott om träd men, hur ser en ek ut egentligen? Och det borde ju vara flera om det skulle kunna kallas en skog. Efter att ha inventerat våra botaniska kunskaper och kommit fram till att vi kände igen julgranar och tallar två gånger av tre, så gav vi upp och uppsökte öppna marker istället. Och där hittade vi något vi kände igen, en kyrka. Brahekyrkan för att vara mer exakt.

Vi gick in i kyrkan, skruvade upp ISO-talet och började jaga motiv. Efter bara några bilder blev vi utjagade för att kyrkotjosanföreningen skulle ha möte och då var inte kyrkan tillgänglig för allmänheten. Våra försäkringar om att vi inte var paparazzis för kvällspressen hjälpte inte, så vi fick nöja oss med att plåta dörren och dess nitar och de var måååånga. Kyrkan fick vi förevisa från utsidan och i en hage bakom kyrkan stod det en häst. Trots att en hord av fotografer kom rusande stod den snällt kvar och blev fotograferad. De andra hästarna i hagen höll sig däremot på behörigt avstånd för att inte störa primadonnan.

”Dags för mat” ropade kassören och vi återsamlades skyndsamt vid bilarna och åkte till WisingsÖ konferenshotell. Där väntade mat och dryck serverat på bord med linneduk och vikta servetter. Det är vi ju i vanliga fall inte bortskämda med på våra resor. Förnöjda, och med morgonens frukost bokad, styrde vi kosan mot ön södra spets och Näs slottsruin. Här hade svenska kungar intrigerat mot varandra sedan 1200-talet så ruin i solnedgång borde bli mäktigt. Det visade sig vara en ren Hollywoodkuliss. En stenmur var allt som fanns. Så säkert jättesnyggt ut från havet men från land var det bara en murkuliss. Förmodligen hade väl några ilskna bönder med facklor och högafflar puttat ut resten i Vättern. Men bredvid muren fanns ju ett fält med vita maskrosor, så det blev till skynda sig att sätta på makrogluggen och dyka ner i maskrosbollhavet innan solen tänkte packa, stänga och gå hem och lägga sig. På väg tillbaka till bilarna gick plötsligt kameraägaren ut och ställde upp stativet och kameran på ett rapsfält. Sen började han dansa i cirklar runt stativet. Först förstod vi inte vad han höll på med men sen gick det upp för oss. Han tillbad naturligtvis den store Canonguden.

På vägen hem blev vi attackerade av två kamikaze-bambi men tack vare snabba reaktioner undvek vår förare deras lömska attack. Kvällen avslutades sedan, för de som inte var pömsiga, i en stuga med lite dryck, diskussioner om bilder, surfplattor, ripjuice, lössnus vs portionssnus och allmänt trevligt tjöt.

Ny dag, nya bildmöjligheter heter det väl, men för en gammal solskensfotograf så kändes det inte så. Det var grått, det var blåsigt, det regnade och det var sex grader varmt. Kameraägaren måste nog ha trasslat till sin bilddans igår kväll och tillbett snöguden Winter Bäckman istället. Nåväl, upp och packa ihop alla prylar igen och ut i regnet för att ta sig till frukosten. Som var invaderad av danskar. Lite mat fanns det i alla fall kvar till oss, så vi kunde stärka oss innan vi skulle ut och försöka vara kreativa.

Vi bestämde oss för att börja i norra änden av ön, så vi klev in i bilarna och begav oss norrut. ”Hojta om ni ser nå't som vi kan plåta” sa chauffören när vi åkte norrut. Det var tyst i bilen en lång stund, sedan stannade den. Det var slut på vägen. Vägs ände. Bortom denna skylt endast kor, får och annat löst folk. Det hade inte slutat blåsa, solen sken inte, men det var faktiskt uppehåll i regnandet. Fort ut ur bilarna. Långt där borta vid vattnet syntes får och en fyr. Säg den fotograf som kan motstå en fyr, så vi gav oss av. Det var långt till fyren och fåren, mycket längre än vad det såg ut från bilarna. Och för att inte bli jagade av uppretade hemmansägare så gick vi runt fälten. Halvvägs kom vi ner till stranden och vatten som rör sig är ju en annan sak som fotografer har svårt att motstå. Bäst att passa på, vinden friskade i och de mörka molnen tornade upp sig igen. Efter en stunds fotograferande började återtåget mot bilarna, fyren var fortfarande som en hägring vid horisonten. De flesta av oss hann tillbaka till bilarna innan någon öppnade slussportarna i himlen.

Vi rullade söderut och började leta efter något mer att fota eller något ställe att fika på. Plötsligt dök det upp en skylt med ett fornminnesmärke på så vi svängde vänster och skumpade iväg längs en grusväg till en parkering eller kanske mer en bredare del av vägen. Ingen domarring inom synhåll men en lite skylt pekade på en stig som gick ut på en åker. Vi tog på oss undervattensutrustningen och gav oss ut. Efter en stunds promenerande stack det upp några stenar ur växtligheten och en skylt förkunnade att vi kommit fram. Att vi var blöta behövde vi ingen skylt för att inse. Någon hittade en stig ner till vattnet så vi gick dit och tog några bilder. Trasig brygga i regn och blåst ligger nog bra till för nästa års tematävling.

Nu behövde vi verkligen hitta någonstans där vi kunde komma under tak och förhoppningsvis få lite värme. Men allt var stängt, inte ens ett partytält i sikte. Men en kyrkdörr så öppen ut. I Kumlaby kyrka hittade vi tak över huvudet och lite värme, dock ingen fika. Och det var i grevens tid för nu var det så kallt och regnigt att det enda som var utomhus var vädret. Damen som tog betalt för entrén var glatt överraskad, så många besökare samtidigt hade det nog inte varit sen i augusti. Vi torkade, tog bilder på takmålningar och de mest äventyrliga begav sig upp i tornet. Trappan upp var smal, väldigt smal, men de som gick upp kom ner igen, så vi slapp dra igång några stora räddningsaktioner. Nu hade vädret bättrat sig lite, det droppade bara, så vi tog oss till bilarna för att hitta något ställe att äta på.

Tillslut hamnade vi nere vid färjeläget och det enda som var öppet där var väntsalen. Så vi ockuperade bänkarna och dukade upp vår macklunch, och har man inte macklunch och glömt besticken så går det lika bra med en leatherman eller en schweizisk motsvarighet. Vi fick kanske inte popularitetsmedalj av de andra väntande resenärerna. De gillade kanske inte baconost?

Mätta och belåtna lämnade vi väntsalen. Eftersom det var en stund kvar innan färjan skulle gå så var vi några stycken som knatade iväg till det närbelägna Visingsborgs slottsruin. Nu snackade vi riktig ruin, inga kulisser. Visserligen inget tak men fyra bastanta väggar. Fram med kameran, byta lins och då började lilla och stora skvättan igen. Det var nog helt enkelt inte meningen att vi skulle få några bilder på Visingsö idag. Färjan kom och vi körde ombord. Det hade börjat blåsa upp och gungade ganska mycket. Man fick väl hoppas att det inte var för mycket släktskap mellan Christina Brahe och Per Brahe. Stormigt Vättern och Brahefärjor var väl inte en drömkombination. Det kändes som om kaptenen sjöng barnvisor när han körde. Än slank vi hit och än slank vi dit och än slank vi välbehållna in i Gränna hamn.

Efter en fika på fiket Fiket och lite bunkring fortsatte vi mot Omberg och Stocklycke vandrarhem där vi skulle bo. Regnmolnen följde oss som en gammal trogen hund. Vandrarhemmet låg mitt inne i skogen, kassören gick och checkade in oss och kom tillbaka med beskedet att vi skulle sova i annexet. Det hette Ombergs gästboende och låg typ en mil bakom den stora tallen till vänster. Vi följde grusvägen in i skogen, det skulle finnas en liten skylt. Vi hittade träd, träd, träd och en och annan buske. Nu var vi verkligen mitt ute i storskogen. Ingen karta och ingen mobiltäckning. Vi beslöt oss för att åka tillbaka och försöka igen. På vägen tillbaka hittade vi en liten skylt som ledde fram till ett gammalt hus som såg ut som huset som Gud glömde där det låg i den mörka tallskogen. Vi körde fram, klev in och började reka. Huset var stort, två våningar och vi hade fått hela huset, Först kändes det som om någon skulle hoppa fram och skrika ”Here’s Johnny”, men det visade sig vara ett riktigt mysigt gammalt hus. Så mycket plats att vi inte ens kunde fylla upp alla rummen. In med bagaget och sedan lite välbehövlig vila. Men bäst som man låg där på rygg och filosoferade ropade någon ”Det har slutat regna!”. Samtidigt började det ju kurra lite i magen och eftersom vi hade slut på Snickers så åkte en bil till Ödeshög för att se om det fanns en öppen pizzeria och vi andra gav oss ut för att plåta regndroppar i trädgården.

Efter pilsner och pizza såg världen helt plötsligt bättre ut. Solen kom fram och vi gav oss ut på en liten exkursion i den omgivande naturen. PG upptäckte att hans Canon hade en inbyggd funktion för HDR, vilken lyx, själv får man väl fortsätta med den gamla tre bilder och Photoshop metoden. Efter att ha fotat sniglar eller kanske snäckor, och försökt att fånga blommor som rör sig även om det är vindstilla, kom vi fram till en hage. ”Där borta är det kor” sa K. ”De är väldigt långt borta”, sa kassören, ”Kom så gör vi som Robert Capa sa”.

Kassören och K klättrade över stängslet. Eftersom man är smidig som ett kassaskåp stannade jag och de andra kvar på rätt sida stängslet. Kassören och K gick närmare korna. Det var inte bara kor där, det fanns kalvar också och sen var Ferdinands brorsa där också. Han satt inte under någon korkek. Han var mer intresserad av vad det var som inkräktade på hans område. Kassören och K bestämde sig plötsligt för att det var nog kanske var bättre på andra sidan stängslet. Plötsligt kom liksom en varm vindpust, spanska gitarrer hördes svagt i bakgrunden, kastanjetter klappade och tankarna gick till Pamplona. Kassören och K hann före Ferdinands brorsa och de andra korna till rätt sida stängslet och vi andra kunde bara tacka för att de hämtade motiven åt oss. Det blev många bilder på fyrbenta gräsätare och när vi kände oss klara kom en bil och stannade. Det var bonden som språkade en stund och avslutade med ”Det var ju bra att ni inte gick in i hagen.”. I bästa Roger Moore anda svarade vi ”The thought never crossed our minds.”

På vägen tillbaka till vårt lilla hus valde vi lite olika vägar och jag och PG hamnade på en liten grusväg där vi låg och makro plåtade sniglar eller om det nu var snäckor. Det där med att sniglar är långsamma måste vara en av universums äldsta myter, för de rör sig ut skärpedjupet med blixstens hastighet. Och när man låg där i gruset, mitt på vägen en svensk försommar kväll, kunde man inte helt släppa tanken på att det plötsligt skulle komma en trimmad PV, bredsladdande runt kurvan med Sator vrålände ur högtalarna.

Tillbaka i stugan var det dags för lite R&R, skotskt vatten och en liten pilsner. Traditionsenligt kom 10mm fram men eftersom inte Hans var med så blev det ingen E.T. utan vi förnöjde oss med trådlös blixtelek

På lördag morgon väcktes vi av att någon tänt den stora lampan. Raskt in med allt och alla i bilarna för att åka till Stocklycke vandrarhem för frukost. Tyvärr var en busslast danskar snabbare än oss, så vi fick trycka ihop oss i ett hörn och äta av smulorna. Som tur var blev vi mätta iallafall.

Efter en kort omröstning så satte vi oss i bilarna och åkte till Alvastra klosterruin. Gårdagen var glömd. Nu var det sol, blå himmel och för en gångs skull så var vi före turistbussarna. ”Mycket kontraster idag” sa PG och log. Efter att ha surrat runt bland stenarna och plåtat i några timmar så återsamlades vi för att ta den traditionella gruppbilden. Någon fick syn på en talgoxe med något i näbben och raskt blev den mer fotograferad än en Oscarsvinnare. Han var förmodligen mest irriterad på oss för att vi häckade kring hans bo.

Nästa stopp på programmet var en bokskog. Bokskog så vacker och så hopplöst svårt att få bra bilder i. Men inne bland träden fanns det en fotografmagnet. Gula blommor. Det surrade fler fotografer runt blommorna än vad det fanns bin i omgivningen.

Bilvägen runt Omberg är så smal att den är enkelriktad. Som tur var hade vi redan gjort som Sickan och begav oss av mot Stocklycke hamn. Hamn var väl att ta i. Men det fanns en gammal kranmanick och långt därnere fanns det vatten. Eventuella båtar hade förmodligen krossats mot klipporna om man hade försökt att sjösätta eller lägga till. Det hade börjat blåsa rejält så all blomfotografering var nedlagd, balthissanordningen var dock en stabil metallkonstruktion så den fick bli fotoobjektsstandin. Vi fortsatte vägen runt Omberg och hittade en rastplats med utsikt över Vättern. Sol, fin utsikt och ett bord, ett perfekt lunchställe. Det var det, men vinden hade friskat i så att allt som inte var fastskruvat riskerade att flyga iväg. Och det här var inte en ljuv sommarbris, det här var kung Bore som blåste på för allt vad han var värd. K hade tre jackor på sig och hade fullt sjå med att krossa isen på kaffet. Stärkta

av något varmt och en baconostmacka gav vi oss på jakt efter Storpissan. Enligt informationsbladet är ”Storpissan den bäck som rinner genom naturreservatet och som slutar i en vattenkaskad i branten ner mot Vättern”. Vi hittade skylten. Men var var Storpissan? Efter mycket letande hittade vi en liten rännil som inte ens en myra hade upplevt som en vattenkaskad. Den blev raskt omdöpt till Lillpissan och dokumenterad innan vi fortsatte mot nästa stopp som var Västra väggar.

Västra väggar var en brant bergvägg som stupar rakt ner i Vättern med en fantastisk utsikt. Men är man lite som James Stewart i Vertigo så håller man sig en bit från kanten. Ordföranden hade inga såna problem utan klättrade omkring och dinglade med fötterna över bråddjupet. PG kröp sakta ut till kanten och sträckte ut kameran för att få lite så här såg det ut strax innan jag föll bilder. Man kunde nästan se kallsvetten i hans panna trots avståndet. Men det kom sig nog mer av känslan att vifta med en ny Canon över avgrunden än höjdskräck. Tillbaka vid bilarna var det dags för debutantbilen med PG och Sture att lämna oss för avfärd till Göteborg. Familjeskäl hette det men det var nog snarare att de inte hade insett hur intensiv en resa med MFK är.

Vi andra fortsatte till Drottning Ommas borg. Vi hittade skylten och en hög med stenar så vi fortsatte mot Borghamn där vi tänkte inhandla lite glass i vandrarhemmet nere i hamnen. Borghamn var en hamnigare hamn än Stocklycke. Vinden piskade, vågorna gick höga så det blev lite vågor slår mot klippor bilder innan vi började leta efter glass. På grinden till vandrarhemmet satt det en skylt. ”Här är abonnerad” stod det på den. Tji glass alltså, men vi fick i alla fall veta vart alla bussar man alltid ser är på väg.

Vadstena. Här borde det ju finnas både foto- och fikamöjligheter. Vädret hade blivit lite sämre, vinden var fortfarande frisk eller styv, himlen täckt av gråa moln och kvicksilvret hade krupit ner igen. Vi tog oss till slottet och där var det en massa folk. Det var någon slags studentjippo med en massa frusna studenter i allt för tunna finkläder och frisyser som hade blåst någon annanstans. Vadstena var inte riktigt vad vi hade trott. Vadstena var en stängd stad. Inga restauranger var öppna, inga kaféer var öppna, inga människor var ute. Inte ens klostret öppnade sina portar för oss. De frusna studenterna hade hittat lä någonstans. Hade det inte blåst så mycket och om studenterna hade lämnat några flaskor kvar så hade vi gjort som Pippi och skickat en flaskpost. Nu fick det bli ett nödrop på facebook istället. ”Utan mat och snus försmäktar MFK i Vadstena. Sveriges stängdaste stad.

Vår räddning fanns några mil söderut. I Ödeshög hittade vi en thairestaurang med god mat och till och med en brasa. Uppvärmda och mätta fortsatte vi att utforska Omberg. Ellen Keys strand var nog en fin strand och vi såg huset genom staketet, men eftersom vi inte var ”trötta arbeterskor” så fick vi vackert hålla oss utanför staketet. Dagen sista stopp blev Hjässan.

Vägen från parkeringen gick uppåt, uppåt och uppåt. Hjässan är 262 m.ö.h och 174 m.ö.v (meter över Vättern). Vi stretade uppåt genom skogen. Hur kan man kalla ett berg för Hjässan och prata om den vackra utsikten när man knappt ser stigen för alla tallar? Som tur var hade någon huggit ut en soffa ur en stock halvvägs upp, så kameraägaren och jag fick oss en välbehövlig vilopaus innan vi fortsatte vår vandring. Väl uppe var det faktiskt underbar utsikt. Det var lite som om skogen växte som en tonsur. Vi klättrade upp i ett utsiktstorn, plåtade utsikten och hade ett litet fotokrig med varandra. Kameraägaren lånade min Holgalins och undrade om det ingick en ficklampa så att man kunde se något i sökaren. Det gör det tyvärr inte, det är lite sikta, tryck och chansa, men man får softning och vinjettering på köpet. Solen hade kommit tillbaka men vinden hade inte direkt mojnät så vindpinade vandrade vi ner mot

parkeringen igen. På vägen ner passade vi på att göra lite Terjebilder med trädstammar. Skaka kameran alltså, ingenting annat.

Tillbaka vid huset upptäckte vi att vi hade fått sällskap. En bil med tyska skyltar stod utanför. Inga problem, huset var ju stort, men man hörde hur folk började rabbla ackusativobjekt för att fräscha upp skoltyskan. Det behövdes inte för vi såg inga andra, hörde inga andra. Det enda vi såg var att en dörr till ett sovrum var stängd. För att värma upp våra frusna lemmar drack vi lite irländskt kaffe och planerade lite för morgondagen.

En ilsket pipande väckarklocka ryckte oss upp från John Blunds domäner. Nu gällde det att sätta fart. Idag skulle vi vara före danskarna till frukosten. Det var vi, som belöning upptäckte vi att det fanns rabarberkräm. Vi lämnade lite till danskarna. Idag var det den stora dagen. Flygdag på Malmslätt. Vissa av oss såg kanske fram mot det mer än andra.

Vi kom fram till Malmslätt. Andäktigt vandrade vi över historisk mark. Här hade flygbaronen Cederström en flygskola i början på förra seklet. Luften ljöd av ljuv musik från flygplansmotorer och det doftade flygbränsle. Mmmmm. Men det fanns lite smolk i glädjebägaren. Vädret. Grå himmel, samma vind som igår och regn. Det var bara att pälsa på sig. Propellerplan blandades i skyn med helikoptrar och jetplan. Luften var tjock av rök från flyguppvisningarna och doft av flygfotogen. Ljudet av Merlinmotorer blandades med ljudet av jetmotorer och frågor om vilken slutartid som rekommenderades. Tyvärr blir ju grå flygplan mot gråa moln lite kontrastlösa och så hade man ju glömt det där vindrutetorkar filtret hemma. Tillslut tog det slut på ”film”, alla minneskort var fulla och alla fotografer frusna. Så till ljudet av en Merlinmotor lämnade vi flygbaronens Malmslätt med en Spitfire saluterande i skyn.

Vi samlades vid Brahehus och åt middag med utsikt över ett Visingsö i solsken innan vi lämnade greve Brahes domäner och for mot väster.

Vi var alla överens om att det här måste vi göra om en annan gång.
Vi ses på nästa resa.

Foto: Nisse Dahl

Stående, fr.v.: Karin Hansen, Mikael Ekström, Pierre Gildert, Sture Fors, Mikael Relbe

Sittande fr.v.: Leif Hessman, Nisse Dahl, Stefan Litzén